

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

P8_TA(2016)0314

Albinizmu sergančių asmenų padėtis Afrikoje, ypač Malavyje

2016 m. liepos 7 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl asmenų, kuriems būdingas albinizmas, padėties Afrikoje, ypač Malavyje (2016/2807(RSP))

(2018/C 101/10)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo 2008 m. rugsėjo 4 d. rezoliuciją dėl albinosų žudymo Tanzanijoje ⁽¹⁾,
  - atsižvelgdamas į JT nepriklausomo eksperto 2016 m. sausio 18 d. pranešimą dėl žmogaus teisių užtikrinimo asmenims, kuriems būdingas albinizmas,
  - atsižvelgdamas į 2015 m. birželio 13 d. ES pranešimą spaudai dėl Tarptautinės informavimo apie albinizmą dienos,
  - atsižvelgdamas į 2014 m. gruodžio 18 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 69/170 dėl Tarptautinės informavimo apie albinizmą dienos,
  - atsižvelgdamas į Afrikos žmogaus ir tautų teisių komisijos 2013 m. lapkričio 5 d. rezoliuciją Nr. 263 dėl išpuolių prieš asmenis, kuriems būdingas albinizmas, ir jų diskriminacijos prevencijos,
  - atsižvelgdamas į JT žmogaus teisių tarybos 2013 m. birželio 13 d. rezoliuciją Nr. 23/13 dėl išpuolių prieš asmenis, kuriems būdingas albinizmas, ir jų diskriminacijos,
  - atsižvelgdamas į 1948 m. gruodžio 10 d. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
  - atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,
  - atsižvelgdamas į JT vaiko teisių konvenciją,
  - atsižvelgdamas į JT neįgaliųjų teisių konvenciją,
  - atsižvelgdamas į Tarptautinę konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo,
  - atsižvelgdamas į 1992 m. gruodžio 18 d. JT tautinėms arba etninėms, religinėms arba kalbinėms mažumoms priklausančių asmenų teisių deklaraciją,
  - atsižvelgdamas į Afrikos žmogaus ir tautų teisių chartiją,
  - atsižvelgdamas į Kotonu partnerystės susitarimą,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 135 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi albinizmas yra įgimtas sutrikimas, dėl kurio visame pasaulyje kenčia maždaug vienas iš 20 000 žmonių; kadangi šis rodiklis kur kas didesnis Uzsachario šalyse, o Tanzanijoje, Malavyje ir Burundyje asmenų, kuriems būdingas albinizmas, koncentracija viena didžiausių;
- B. kadangi asmenys, kuriems būdingas albinizmas, susiduria su kai kuriomis ekstremaliausiomis persekiojimo ir žmogaus teisių pažeidimo formomis, pradedant visuomenėje paplitusia diskriminacija, žodiniiais užgauliojimais ir neleidimu naudotis viešosiomis paslaugomis ir baigiant žudymu, grobimu, prievartavimu ir luošinimu; kadangi vien 2015 m. žmogaus teisių stebėtojai pranešė apie 448 išpuolius prieš albinosus 25-iose Afrikos šalyse; kadangi greičiausiai pateikti mažesni nei yra iš tikrųjų duomenys, nes valdžios institucijos tokių nusikaltimų sistemingai nestebi

⁽¹⁾ OL C 295 E, 2009 12 4, p. 94.

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

ir neregistruoja arba stokoja pajėgumų ir išteklių išsamiems tyrimams atlikti;

- C. kadangi didžiausią grėsmę asmenims, kuriems būdingas albinizmas, Afrikoje kelia paplitę prietarai ir klaidinančios tikėjimo jų būklės galimybėmis sistemos, įskaitant mitą, kad albinosai turi magiškų galių, taigi nusikalstamos gaujos ir prekiautojai žmonėmis juos reguliariai žudo dėl kūno dalių, kaip tikima, nešančių sėkmę, sveikatą ir turtą; kadangi ne vienoje šalyje asmenų, kuriems būdingas albinizmas, kapai buvo iškasti, o kūno dalys ar kaulai – pavogti;
- D. kadangi Malavyje, kur albinizmas būdingas maždaug 10 000 žmonių, policija nuo 2014 m. lapkričio mėn. yra pranešusi apie 69 užpuolimus, iš kurių 18 buvo žmogžudystės; kadangi 2016 m. balandžio mėn. nužudžius keturis asmenis, įskaitant dvejų metų amžiaus mažylį, valdžios institucijos albinosus paskelbė nykstančia rūšimi;
- E. kadangi Malavio Prezidentas Peter Mutharika viešai pasmerkė seriją pastarojo meto išpuolių;
- F. kadangi apie išpuolius prieš asmenis, kuriems būdingas albinizmas, pranešama ne tik Malavyje, bet ir keliose kitose Rytų Afrikos šalyse, pirmiausia Tanzanijoje, Burundyje, Kenijoje ir Mozambike;
- G. kadangi moterys ir vaikai, kuriems būdingas albinizmas, ypač rizikuoja tapti socialiai atskirtais; kadangi moterys albinosės dažnai tampa seksualinės prievartos taikiniais, nes daugelis tiki, kad lytinis aktas su albinose gali išgyti ŽIV / AIDS, ir kadangi albinosus kūdikius pagimdžiusios moterys atstumiamos ir diskriminuojamos darbe; kadangi didelę ritualinių išpuolių aukų dalį sudaro vaikai ir jiems gresia didelė grėsmė būti paliktiems; kadangi išpuolių baimė lėmė tai, kad mokyklinio amžiaus vaikai negali naudotis teise į mokslą;
- H. kadangi Tanzanijos vyriausybė, siekdama kovoti su raganavimu šalyje, ėmėsi rimtų ir apčiuopiamų veiksmų, įskaitant tradicinių gydytojų licencijų sustabdymą ir daugybės raganių suėmimą; kadangi 2008 m. Tanzanijos prezidentas paskyrė pirmą parlamento narį, kuriam būdingas albinizmas, o 2015 m. gruodžio mėn. – pirmą ministro pavaduotoją albinosą;
- I. kadangi, nepaisant didėjančio tarptautinio dėmesio ir naujų teisės aktų priėmimo susijusiose šalyse, persekiojimo ir nuteisimo atvejų skaičius tebėra labai mažas, o už daugelyje Afrikos šalių toliau vykdomus nusikaltimus ir kankinimus visiškai nebaudžiama;
- J. kadangi 2016 m. kovo 1 d. Pietų Malavyje įniršusi minia nulinčiavo ir padegė septynis tariamus albinosų medžiotojus; kadangi Malavio policijos generalinis inspektorius įsakė savo pareigūnams nušauti bet kurį asmenį, pagautą grobiant albinosą;
- K. kadangi asmenų, kuriems būdingas albinizmas, diskriminacija, persekiojimas ir stigmatizacija privertė šimtus bėgti ir ieškoti užuovėjos laikinose prieglaudose; kadangi dėl šios padėties asmenys, kuriems būdingas albinizmas, patiria dar didesnę nesaugumą ir netikrumą, nes ribojamos jų galimybės naudotis tokiomis pagrindinėmis paslaugomis, kaip sveikatos priežiūra ir švietimas, jų galimybės įsidarbinti ir dalyvauti visuomenės gyvenime;
- L. kadangi ši diskriminacija gali sukelti viso gyvenimo traumą, taip pat psichologines ir socialines problemas bei tapti nerimo ir baimės albinosų bendruomenėje priežastimi; kadangi paprastai asmenims, kuriems būdingas albinizmas, sunkiau gauti tinkamas medicininės priežiūros paslaugas, įskaitant prevencinius vaistus nuo odos vėžio;
- M. kadangi 2015 m. kovo mėn. JT paskyrė savo pirmąjį nepriklausomą ekspertą asmenų, kuriems būdingas albinizmas, žmogaus teisių klausimais ir birželio 13 dieną paskelbė Tarptautine informavimo apie albinizmą diena;
- N. kadangi 2016 m. birželio mėn. JT globojo pirmąjį istorijoje regioninį Veiksmų dėl albinizmo Afrikoje forumą, kuriame buvo parengtas konkrečių, paprastų ir veiksmingų kovos su asmenų, kuriems būdingas albinizmas, žmogaus teisių pažeidimais priemonių planas;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

- O. kadangi ES rengė viešas paramos kampanijas, kad išsamiau informuotų šiuo klausimu, ir rėmė pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimą bei vietos valdžios institucijų pajėgumų ugdymo pastangas kovojant su asmenų, kuriems būdingas albinizmas, žudymu;
1. primena, kad asmenys, kuriems būdingas albinizmas, turi teisę gyventi kaip ir visi kiti – visiškai nieko nebijodami – kaip pažymima 1948 m. Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 2 ir 3 straipsniuose;
  2. reiškia didžiulį susirūpinimą dėl nenutrūkstamos ir paplitusios diskriminacijos bei persekiojimo, su kuriais Afrikoje susiduria albinosai, ypač atsižvelgdamas į pastaruosiu metu Malavyje paaštrėjusį smurtą; griežtai smerkia visus žudymus, grobimus, luošinimą ir kitokią nežmonišką ir žeminamą elgesį, kurį tenka patirti albinosams, ir užjaučia aukų šeimas bei su jomis solidarizuojasi; taip pat smerkia bet kokį spekuliacinį asmenų, kuriems būdingas albinizmas, kūno dalimis;
  3. apgailestauja dėl šiuos įvykius supančios tylos ir neveiklumo; primena, kad svarbiausia valstybės pareiga yra saugoti savo piliečius, įskaitant pažeidžiamas jų grupes, ir ragina Malavio vyriausybę bei visų susijusių šalių valdžios institucijas imtis visų priemonių, kurios būtinos visų formų smurtui prieš albinosus ir jų diskriminacijai panaikinti, taip pat apsaugoti jų ir jų šeimos narių orumą, žmogaus teises ir gerovę;
  4. ragina Malavio valdžios institucijas užkirsti kelią nebaudžiamumui ir skubiai kreiptis dėl tarptautinės paramos nešališkam ir veiksmingam visų žinomų išpuolių prieš albinosus tyrimui atlikti, kad kaltieji stotų prieš teisingumą ir atsakytų už savo veiksmus;
  5. teigiamai vertina Prezidento P. Mutharika pareiškimą, kuriame smerkiami išpuoliai, o saugumo tarnybos raginamos užtikrinti maksimalią asmenų, kuriems būdingas albinizmas, apsaugą; tačiau išpėja susilaikyti nuo bet kokios eskalacijos ir primena, kad į šiuo metu išgalėjusių asmenų, kuriems būdingas albinizmas, diskriminaciją negali būti atsakoma neapykanta ir smurtu; ypač smerkia bet kokius žmonių mėginimus patiems vykdyti teisingumą;
  6. ragina Malavio vyriausybę veiksmingiau užtikrinti medicininius, psichologinius ir socialinius asmenų, kuriems būdingas albinizmas, poreikius suteikiant jiems vienodą prieigą prie sveikatos priežiūros ir švietimo – tai būtų dalis įtraukties politikos;
  7. teigiamai vertina 2015 m. kovo mėn. Malavio nacionalinio atsako planą, kuriuo siekiama skatinti informavimą, didinti vidaus saugumą ir gerinti žmogaus teisių padėties stebėseną, administruoti teisingumą ir teisės aktus bei įgalėti asmenis, kuriems būdingas albinizmas; ragina Malavio vyriausybę įvykdyti penkių punktų veiksmų planą ir reikalauja šiam projektui skirti didesnius išteklius;
  8. džiaugiasi veiksmais, kurių ėmėsi Tanzanijos vyriausybė, kovodama su asmenų, kuriems būdingas albinizmas, diskriminacija, ir jos sprendimu uždrausti raganių veiklą, taip siekiant sustabdyti asmenų, kuriems būdingas albinizmas, žudymą, kartu pripažįstant, kad atsakomybėn patraukiama per mažai atvejų; ragina Malavio vyriausybę atitinkamai pakeisti dabartinius teisės aktus, kad būtų atsižvelgiama į prieš asmenis, kuriems būdingas albinizmas, daromų nusikaltimų sunkumą;
  9. mano, kad reiktų daugiau pastangų siekiant kovoti su tokios diskriminacijos ir tokio smurto priežastimis, t. y. vykdant viešas informuotumo didinimo kampanijas; pabrėžia, kad vietos valdžios institucijos ir pilietinės visuomenės organizacijos atlieka esminį vaidmenį skatindamos asmenų, kuriems būdingas albinizmas, teises, informuodamos ir šviesdamos gyventojus, taip pat sklaidydamos mitus ir nuostatas apie albinizmą;
  10. yra susirūpinęs dėl ypatingų iššūkių, su kuriais susiduria albinosai moterys ir vaikai, o dėl šių iššūkių jie dažniau patiria skurdą, nesaugumą ir izoliaciją; primygtinai ragina visiems nukentėjusiems užtikrinti prieigą prie deramos medicininės ir psichologinės priežiūros, taip pat ragina priimti tinkamas politikos priemones, skirtas šių asmenų reintegracijai į jų bendruomenes palengvinti;
  11. ragina susijusių šalių valdžios institucijas, bendradarbiaujant su jų tarptautiniais ir regioniniais partneriais, įsipareigoti imtis visų reikalingų priemonių, kuriomis būtų užkertamas kelias neteisėtai prekybai albinosų kūno dalimis ir kovojama su tokia prekyba, iš naujo išnagrinėti įtarimus dėl kapų plėšimų, susekti ir nustatyti tokių kūno dalių paklausos šaltinius ir atsakomybėn patraukti albinosų medžiotojus;

2016 m. liepos 7 d., ketvirtadienis

12. mano, kad reikėtų rengti specialius mokymus prokurorams, tyrėjams ir policijos pareigūnams, o šiais mokymais turėtų būti siekiama suteikti šiems asmenims reikalingų žinių dirbti byloje, susijusiose su asmenimis, kuriems būdingas albinizmas;
  13. pabrėžia, kad iš esmės trūkstant suvokimo ir sveikatos informacijos apie albinizmą ryškėja tendencija bloginti asmenų, kuriems būdingas albinizmas, sveikatos sąlygas; pabrėžia, kad reikia užtikrinti, jog šie asmenys turėtų galimybę naudotis sveikatos priežiūra, ypač kaimo ir atokiose teritorijose; mano, kad sveikatos priežiūros srityje dirbantiems asmenims reikėtų rengti specialius mokymus apie albinizmą;
  14. ragina pagerinti mokytojų ir mokyklų administracijų darbuotojų mokymą albinizmo tema, taip pat ragina Malavio valdžios institucijas asmenims, kuriems būdingas albinizmas, suteikti palankesnę prieigą prie švietimo sistemos;
  15. dėkausi, kad JT Žmogaus teisių taryba 2015 m. nustatė nepriklausomo eksperto poziciją dėl albinosų naudojimosi žmogaus teisėmis, taip pat tuo, kad ji vėliau Afrikoje, *Dar El Salaam* įsteigė pirmą regioninį veiksmams dėl albinizmo skirtą forumą, vykusį 2016 m. birželio 17–19 d.;
  16. ragina ES ir valstybes nares toliau palaikyti ryšius su susijusiomis šalimis, taip siekiant iš tiesų remti jų pastangas priimti politikos priemones, kuriomis atsižvelgiama į specialius albinosų poreikius ir teises, vadovaujantis nediskriminavimo ir socialinės įtraukties principais, suteikiant reikalingą finansinę ir techninę pagalbą;
  17. ragina visas susijusias valstybes dalytis geriausia patirtimi, sukaupta albinosų teisių apsaugos ir skatinimo srityje;
  18. ragina ES atidžiai stebėti asmenų, kuriems būdingas albinizmas, žmogaus teisių padėtį Afrikoje, ypač reguliariai teikiant ataskaitas ir imantis veiksmų delegacijoms, taip pat toliau skatinti iš esmės pagerinti šių asmenų apsaugą ir socialinę integraciją;
  19. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Malavio ir Tanzanijos vyriausybėms ir parlamentams, Afrikos Sąjungai ir Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.
-